

RIKSREVISIONEN

2011-03-09

Rekommendationer i tidigare granskningar av det finanspolitiska ramverket – Bilaga till RiR 2011:11

Rekommendationer i tidigare granskningar av det finanspolitiska ramverket

Riksrevisionen har i fem rapporter 2008–2010 granskat regeringens tillämpning av det finanspolitiska ramverket i de ekonomiska propositionerna. Följande – tematiskt sorterade – rekommendationer riktades till regeringen i granskningarna. Sammanställningen är en separat bilaga till *Tydlighet och transparens i budgetpropositionen för 2011?* – *Redovisningen av finans- och sysselsättningspolitiska ramverk* (RiR 2011:11).

Överskottsmålet

- För att ytterligare förbättra uppföljningen av överskottsmålet bör regeringen presentera en preciserad bedömning av hur stora förändringar av finanspolitiken uttryckt i miljarder kronor som krävs för att överskottsmålet ska uppnås. En sådan bedömning bör göras på ett enhetligt och tydligt sätt från gång till gång, oavsett om sparandet ligger över eller under målet. Denna bedömning anger samtidigt storleken på ett potentiellt reformutrymme eller besparingsbehov. I vilken takt reformutrymmet bör tas i anspråk påverkas även av konjunkturläget. Regeringen bör dock alltid ange en plan för hur överskottsmålet på sikt ska uppnås. (RiR: 2008:15)
- Regeringen bör ange hur indikatorerna ska tolkas i de fall de visar på olika värden. Regeringen bör även ange om någon av indikatorerna har en större betydelse än de övriga när finanspolitikens förhållande till överskottsmålet analyseras. (RiR: 2008:15)
- För att förbättra uppföljningen av överskottsmålet bör regeringen presentera en preciserad bedömning av hur stora förändringar av finanspolitiken uttryckt i miljarder kronor som krävs för att målet ska uppnås. En sådan bedömning bör göras på ett enhetligt och tydligt sätt i varje ekonomisk proposition, oavsett om sparandet ligger över eller under målet. Regeringen bör alltid ange en plan för hur överskottsmålet ska uppnås. Regeringen bör ange hur indikatorerna ska tolkas i de fall de visar på olika värden. Regeringen bör även ange om någon av indikatorerna har en större betydelse än de övriga i bedömningen av finanspolitikens förhållande till överskottsmålet. Regeringen bör förtydliga sin syn på syftet med överskottsmålet. (RiR: 2008:30)
- För att förtydliga uppföljningen av överskottsmålet bör regeringen presentera en preciserad bedömning av målavvikelsernas storlek uttryckt i miljarder kronor och klargöra de olika indikatorernas konsekvenser för statsskuldens utveckling på längre sikt. (RiR: 2009:14)
- Eftersom målindikatorerna kan peka mot vitt skilda avvikelser från överskottsmålet bör regeringen förtydliga vilken vikt man fäster vid de olika indikatorerna i utformningen av finans- och budgetpolitiken. (RiR: 2009:14)

- Regeringen bör klargöra vilken roll de olika målindikatorerna spelar för bedömningen av avvikelserna från överskottsmålet och för inriktningen av finanspolitiken de närmaste åren. (RiR: 2009:17)
- I samband med den pågående översynen av det finanspolitiska ramverket bör regeringen överväga alternativa formuleringar av överskottsmålet som tillåter en mer precis redovisning av målavvikelserna. (RiR: 2009:17)

Utgiftstaket

- Motiveringen till utgiftstakets nivå bör innehålla en kvantifierad redovisning där sambanden mellan förslaget till utgiftstak och regeringens långsiktiga strategi för den offentliga sektorns inkomster och utgifter, samt finanspolitikens anpassning till överskottsmålet framgår tydligt. (RiR: 2008:15)
- Regeringen bör se över tillämpningen av principerna för så kallade tekniska justeringar av utgiftstaket. Detta är särskilt angeläget om den uttalade ambitionen att undvika upplåning direkt i Riksgälden för att finansiera investeringar i infrastruktur medför ytterligare förtida amorteringar av befintliga lån. (RiR: 2008:30)
- För att upprätthålla utgiftstakets disciplinerande funktion bör regeringen tydligt motivera varför en utgift redovisas utanför taket och avstå från redovisningstekniska förskjutningar av budgeteringsmarginalen mellan åren. (RiR: 2009:14)
- Motiveringarna till utgiftstakets nivå och den väl tilltagna budgeteringsmarginalen 2012 är otillräckliga mot bakgrund av de stora avvikelserna från överskottsmålet. Regeringen bör precisera hur förslaget till utgiftstak för det tredje tillkommande året bidrar till att säkerställa överskottsmålet. (RiR: 2009:17)
- Regeringen bör avstå från att skapa ökat utgiftsutrymme under kommande budgetår genom redovisningstekniska tidigareläggningar av utgifter på tilläggsbudgetar. Principerna för budgetredovisningen bör tas upp inom ramen för den pågående översynen av det finanspolitiska ramverket. (RiR: 2009:17)
- Utgiftstaken 2011–2012 bör anpassas så att de utgör ett effektivt stöd för överskottsmålet. Förslagen till utgiftstak 2013–2014 bör tydligt motiveras med utgångspunkt från överskottsmålet och skattepolitikens inriktning. (RiR: 2010:14)

Kommunernas finanser

- Regeringen bör utveckla redovisningen av den kommunala ekonomin och ge en samlad bild av balanskravet i förhållande till utgiftstaket och överskottsmålet. (RiR: 2009:14)
- Regeringen bör klargöra innebörden av prognoser där kommunsektorn förutses bryta mot balanskravet. Riksrevisionen vill också betona vikten av att regeringen presenterar en samlad bild av finanspolitiken med utgångspunkt från alla tre budgetpolitiska mål, där sambandet mellan de olika målen beaktas. (RiR: 2009:14)

- Regeringen bör fortsätta att utveckla redovisningen av kommunsektorns finanser i de ekonomiska propositionerna, bland annat genom att relatera prognoserna till såväl balanskravet som kravet på god ekonomisk hushållning. Eventuella gap mellan prognosen och kommunallagens krav bör kommenteras. Jämförelser med prognosen i föregående proposition är ett bra sätt att tydliggöra den aktuella bedömningen. Större skillnader bör förklaras. (RiR: 2009:17)
- Grunderna för prognoserna för den kommunala konsumtionsvolymen bör förtydligas. Kostnadsvolymen bör redovisas tillsammans med konsumtionsvolymen. En prognostiserad produktivitetsutveckling bör underbyggas. Jämförelser med föregående prognos och förklaringar till revideringar bör ingå i redovisningen av prognoserna. (RiR: 2010:14)

Finanspolitikens långsiktiga hållbarhet

- Regeringen bör bedöma finanspolitikens långsiktiga hållbarhet utan att en teknisk justering av utgifterna förs in i beräkningarna. Innebörden av den tekniska justeringen förklaras inte på ett tydligt sätt och gör beräkningsresultaten svårtolkade. Riksrevisionen anser vidare att regeringen bör klargöra syftet med de långsiktiga beräkningarna ytterligare och i större utsträckning använda resultatet av analysen som ett underlag vid utformningen av finanspolitiken på kort och medellång sikt. (RiR: 2008:15)
- Regeringen bör se över analysen av finanspolitikens hållbarhet och tillämpningen av den så kallade S2-indikatorn. Hållbarhetsanalysen bör relateras till en bedömning av den önskvärda nivån på överskottsmålet. (RiR: 2009:17)
- Presentationen och analysen av finanspolitikens hållbarhet bör vidareutvecklas. Stor vikt bör läggas vid pedagogiken i framställningen och hållbarhetsanalysens koppling till inriktningen av finanspolitiken på medellång sikt. Den offentliga sektorns skuldsättning bör ges större utrymme i redovisningen av hållbarheten. (RiR: 2010:14)

Övrigt

- Regeringen bör redovisa sin principiella syn på avvägningen mellan finanspolitiska hänsyn på kort och lång sikt. (RiR: 2008:15)
- Det pågående arbetet i Finansdepartementet med en tydligare och mer sammanhängande redovisning av budgeteffekterna av regeringens förslag bör påskyndas. I detta arbete bör stor vikt läggas vid förklarande text så att sambandet mellan olika tabeller tydligt framgår. (RiR: 2008:30)
- Bedömningarna av potentiell BNP bör ägnas större utrymme i de ekonomiska propositionerna mot bakgrund av den betydelse som variabeln har för finanspolitikens utformning. Revideringar jämfört med tidigare bedömningar bör förklaras på ett tydligare sätt. De beräkningar som ligger bakom bedömningarna kan lämpligen redovisas i den aviserade skriftserien från Finansdepartementet om beräkningsmetoder. (RiR: 2008:30)
- Prognosen för potentiell BNP bör redovisas mer utförligt. Förändringar i bedömningen av potentiell BNP jämfört med föregående prognos bör förklaras och skillnader i bedömningarna jämfört med andra prognosinstitut kommenteras. (RiR: 2010:14)